אשידה *דתנן [השידה] ב"ש אומרים נמדדת א) מבפנים ובית הלל אומרים *מבחוץ ומודים אלו ואלו שאין עובי הרגלים ועובי הלבזבזין נמדד ב) ר' יוסי אומר מודים שעובי הרגלים ועובי הלבזבזין נמדד וביניהן אין נמדד ר"ש שזורי אומר *אם היו רגלים גבוהות טפח אין ביניהן נמדד ואם לאו ביניהן נמדד רב נחמן בר יצחק אמר אף *דתנן רבי מאיר אומר שמן תחלה לעולם וחכ"א אף *הדבש ר"ש שזורי אומר אף היין מכלל דת"ק סבר יין לא אימא רבי שמעון שזורי אומר יין *תניא אמר ר"ש שזורי פעם אחת נתערב לי טבל בחולין ובאתי ושאלתי את רבי טרפון ואמר לי לך קח לך מן השוק ועשר עליו קסבר ד) *דאורייתא ברובא בטל ורוב *עמי הארץ מעשרים הן והוה ליה כתורם מן הפטור על הפטור ולימא ליה לך קח מן העובד כוכבים קסבר *ה) אין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר והוה ליה מן החיוב על הפטור איכא דאמרי אמר ליה לך קח מן העובד כוכבים קסבר *יש קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר והוה ליה מן הפטור על הפטור ולימא ליה קח מהשוק קסבר אין רוב עמי הארץ מעשרין, שלח ליה רב יימר בר שלמיא לרב פפא הא דאמר רבין בר חנינא אמר עולא א"ר חנינא הלכה כר"ש שזורי ולא עוד אלא כל מקום ששנה רבי שמעון שזורי הלכה כמותו אף בנתערב ליה טבל בחולין אמר ליה אין, אמר רב אשי אמר לי מר זוטרא קשי בה ר' חנינא מסורא פשיטא מי

נמדדת מבפנים · (א) דאמרינן התם טורח הקש וטורח הקנים וטור ספינה אלכסנדרית ושידה תיבה ומגדל שמחזיקים מ' סאה בלח שהן כריים ביבש יצאו מתורת כלי ו) ואין מקבלין טומאה: **השידה נמדדת מבפנים** · אם מחזיק תלתא כריים טהורה: **מבחוץ** · עובי הנסרים נמדד עמה דרואין ז) אותו היה חלל מבפנים היה משלים לכוריים: **עובי הרגלים** · הרגלים עבים יותר מן הנסרים: **לבזבז** · מסגרת סביב לפיהם: **וביניהם** · אותו אויר שבין הרגלים מתחת אין נמדד דלא אמרי' רואין כאילו שולים יורדין עד סוף הרגלים: **טפח** · מקום חשוב הוא: **שמן תחלה לעולם** · בין שנטמא בהדי הטומאה או בראשון או בשני הוי אינו ראשון דקי"ל (פסחים דף יח.) כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחילה ושמן משקה הוא (ב): **יין לא** · בתמיה דין מי איכא למ"ד ח) דלאו משקה הוא: **אלא אימא ר"ש שזורי אומר יין** · ולא שמן ודבש דלא הוו משקין והאך קא"ר חנינא הלכה כר"ש: **נתערב לי טבל** · דמאי בחולין ולא יכול להפריש ממנו מפני חולין המעורבין בו ואע"ג דדמאי לא מיחייב מדאורייתא במעשר אפילו הכי הואיל ומיחייב מדרבנן הוה ליה מן חולין הפטור על טבל החייב: **קח מן השוק** · דמאי מעם הארץ דהוי נמי פטור מדאורייתא על הפטור דאורייתא ט): **ולימא קח מן העובד כוכבים** · דפטור מדאורייתא וחייב מדרבנן: **אין רוב עמי הארץ מעשרין** · אלא מספקינן (ג) בהו י) והוא מחצה על מחצה הילך איכא למימר המעורב נתעשר וזה לא נתעשר או נמי איפכא כך שמעתי וקשיא לי א"כ כשלוקח מן העובד כוכבי' נמי שמא זה שמכר פירות (ד) הללו לא עשרן והוה ליה מן פטור על החיוב ונראה בעיני שהטבל הזה טבל גמור היה וכיון שנתערב בחולין בטל דמדאורייתא חד בתרי בטיל והוה ליה פטור מדאורייתא ורבנן הוא דאחמור ביה ואמור טבל אסור במשהו והצריכו להפריש עליו תרומה ומיהו מיניה וביה לא דחולין מתוקנין נפטרו לגמרי ואפי' חובה דרבנן ליכא וה"ל לא וקח מן השוק ועשר עליו לפי חשבון טבל שבו קסבר רוב עמי הארץ מעשרין הן והוה ליה פטור מדאורייתא וחייב מדרבנן כי האי, ולימא ליה קח מן העובד כוכבים דפטור נמי מדאורייתא דקס"ד יש קנין [לעובד כוכבים להפקיע] כו' וחייב (ה) מדרבנן קסבר אין קנין לעובד כוכבים א"ד כו' קסבר אין רוב עמי הארץ מעשרין ושמא זה שמכרו לא עישר והוה ליה חייב מדאורייתא וטבל המעורב בה פטור מדאורייתא יא): **קשי** · פריך: מי

שידה דתנן ב"ש אומרים נמדדת בפנים כו' · בפ' כירה (שבת דף מד:) וגם פי' בקונטרס השידה היא מרכבת נשים וקשה דא"כ למה לי מדידה דבמיוחדים למדרס לא בעינן מיטלטל מלא וריקן דאפי' פשוטי כלי עץ המיוחדים למדרס מיטמא מדרס כדמוכח בבכורות בפ' על אלו מומין (דף לח.) דאמרינן בהנך דחזו למדרסות דלא איתקוש לשק ועוד קשה כיון דמיטמאה מדרס מיטמאה טמא מת כדתניא בפ' בא סימן (נדה דף מט.) כל המיטמא מדרס מיטמא טמא מת אלמה תנן במס' כלים (פי"ח מ"ב) השידה מצלת באהל המת ובפ' כירה (שבת דף מד:) מייתי לה בגמרא (ואין ניאותין) וכן מוכח בנזיר בפרק כהן גדול (דף נה.) דהיינו עשויה למרכבת אדם דאמרינן הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל כו' וקאמר התם כיון דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן משמע דלא שכיחא ליכנס בה ונראה לפרש דעשויה להניח בה כלים ומיהו קשה מספינה פרק ר"ע במסכת שבת (דף פג:) דתניא רבי חנינא אומר נלמדנה משק מה שק מיטלטל מלא וריקן כו' ולמאי הא עשויה למדרס שנכנסים בה בני אדם וי"ל דאיירי בספינות גדולות שעיקרן עשויות לתת לתוך פרקמטיא ולא דמיא למדרס ועוד נראה דאפי' עיקרן *אתי להעביר בני אדם מעיר לעיר וכן שידה למרכבת נשים לא חשיב מדרס כיון דלאו עבידא להיות נשען עליה אלא ללכת ממקום למקום מידי דהוה אאנקטמין שאמרו בפ' במה אשה יוצאה (שבת דף סו:) פירש אשקצ"ש בלעז שהולכים עליהן בימות הגשמים ולא דמי לעגלה של קטן [בסוף פרק שני] דביצה (דף כג:) דטמאה מדרס ומיהו ר"ת פירש אנקטמים מקי"ש גדולות שהולכין עליהן הליצנים לשחוק ואין טמאין מדרס כיון דאין עשויות להנאת מדרס מידי דהוה אסולם דמטמא בפרשת ויהי ביום השמיני סולם ונקלב ויתדותיה ומטרה מדכתי' (ויקרא יא) מכל כלי עץ ולא כתיב כל כלי עץ ומדאינה מטמאה במת אינה מטמאה מדרס דכל המטמא במדרס מטמא טמא מת כדתנן בפ' בא סימן (נדה מט.) והיינו טעמא משום דאינו עשוי להנאת מדרס אלא לירד בו ולעלות: מ"ר: **אימא** ר"ש שזורי אומר יין · פי' יין דווקא ולא שמן ודבש והקשה ר"ת דהלכה פסקינן כר"ש שזורי ובכל דוכתא משמע סתמא דהש"ס דשמן חשיב משקה בפ"ק דשבת (דף יז:) גבי מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה ובמסכת מכשירין (פ"ו מ"ד) (ר"ע) דחשיב בשבעה משקין יין ושמן ובפ' חבית (שבת דף קמד:) גבי מוהל השמן ובפ"ק דפסחים (דף יח. ושם) גבי הוסיף ר"ע מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהדליק שמן שנפסל בטבול יום בנר שנטמא בטמא מת ומוקי לה בנר של מתכת דהויא אב הטומאה דהרב הרי הוא כחלל ודייק קסבר ר"ע טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא ה' מאי אירייא בטמא מת אפי' בראשון ושני נמי תחלה הוי דתנן כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחילה והשתא מאי קושיא לימא דר"ע סבר כר"ש שזורי דלא חשיב שמן משקה אלא אוכל ומיהו מר"ע אינה קושיא דשמעינן ליה דחשיב שמן משקה במסכת מכשירין ומייתי ליה במס' שבת בר"ש פרק חבית (דף קמד:) חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון כו' וקאמר עלי זיתים וענבים יוכיחו כו' אבל מסתמא דהש"ס קשה כמו שפירשתי ותירץ ר"ת דהכא מיירי בקרוש כדקתני רישא יג] השמן והחלב של גריסין בזמן שהם לחים הרי הן כראשונים פי' דהוו משקין קרשו הרי הן שניים ויש ספרים שרישא גרסי כתובה בהן והדר קתני ר"מ אומר שמן תחילה לעולם אפי' קרוש והשתא ניחא הא דנקט לעולם וכן דבש דחכמים ויין דר"ש שזורי סולת בקרוש איירי *מ"ר: **קסבר** אין קנין *(מחייב) · וא"ת והא מיפטר משום מירוח העובד כוכבים ואין לומר דקסבר אינו פוטר דלא אשכחן תנא דלית ליה מירוח העובד כוכבים אינו פוטר, ואין קנין דא"כ הנך במאי מוקים ליה דר"מ אשכחן דאית ליה מירוח העובד כוכבים דאינו פוטר יד] (*וסבר יש קנין לעובד כוכבים דאינו פוטר) לקמן בפרק רבי ישמעאל (דף סז:) אבל קסבר יש קנין בספ"ק דע"ז (דף כא:) ורבי יהודה אית ליה יש קנין בפ' השואל (ב"מ דף קא:) ואית ליה נמי מירוח העובד כוכבים [אינו] פוטר לקמן בפ' ר' ישמעאל וי"ל *דמ"מ דמי לחיוב כי היכי דלא א"ל קח מעציץ שאינו נקוב או מתבואת חוצה לארץ ועוד כל לקוח דרבנן הוא כדדרשינן תבואת זרעך ולא לקוח בפ' השוכר את הפועלים (ב"מ דף פח:) ומיהו הר"ר יצחק בהר"ר מאיר מפרש הני מילי בלקחו עד שלא נגמרה ולאחר שלא היה מלוי ומיהו ר"ת מפרש דאדרבה במגורה הוא דמיפטר לקוח טו] וצריך עיון אי מירוח העובד כוכבים פוטר אפילו מדרבנן בתבואה דעובד כוכבים דאמרינן בפ"ק דבכורות (דף יא:) הלוקח טבלים ממורחים מן העובד כוכבים כו' דמרחינהו מאן אילימא דמרחינהו עובד כוכבים כו' והא דנקט משום בעלי כיסן בעובד כוכבים שלקח מישראל · מ"ר:

מי

עין משפט
נר מצוה

קכט א ב מיי' פי"ג מהל' טומאת כלים הלכה ד [ודלא כר"ש שזורי ועי' בכסף משנה כפי"ש]

קל ג ד מיי' פ"א מהל' טומאת אוכלים הל' יט וס"ס סל"ם ועי' בהשגות וכס"מ ורמ"ק:

קלא ה מיי' פ"ה מהל' תרומות הלכה י טוש"ע יו"ד סי' של"א סעי' ג:

ע"כ יש מתקנין מיהם א ע"ש פרק"י ולקדם א סני' נכונה דהכסלה סוי סביל מן הפטור מדאורייי' על הפטור מדאורייתא ומ"ש פירוש רש"י סוגה קך נכוים ע"כ

יצ"ע עסור

נ"ק

ומפריש נ"ק

מבנה
◇
שידה/יין
שמות מקומות
שגבון מופיע
כש שזורי
ודגוים
פסק רבין בר
חנינא כמותו

נושא
טבל שנתערב
בחולין איך
מתקנין אותו
מבנה
①-⑪
ב' לשונות
בתשובת ר' טרפון

"ולימא ליה"
הנחות חלופיות
תת נושא
האם יש קנין
לעכו"ם באר"י
להפקיע מיד מעשר

מסורת הש"ס

כלים פי"ח מ"א

טהרות פ"ג מ"ב

תוספתא דדמאי פרק ס

[שבת יג. וש"נ]

[גיטין מז. ב"מ קא. בכורות יא:]

[גיטין מז. ב"מ קא.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נמדדת וכו' דאמרינן בר"פ פ"ו במס' כלים: (ב) ד"ה שמן וכו' משקה הוא הס"ד: (ג) ד"ה אין רוב וכו' מספקינן בהו והוה מחצה וכו': (ד) בא"ד פירות הללו לא וכו': (ה) בא"ד מדרבנן הס"ד ואח"כ מ"ה ומשני קסבר:

גליון הש"ס

גמ' קח לך מן השוק · עי' בב"מ דף נג ע"א תוס' ד"ה דלמא: תוס' ד"ה קסבר כו' דמ"מ דמי · עי' מגילה דף יט ע"ב בתוס' ד"ה רבי:

עיין רש"ק [וע"ע תוס' עירובין לב: ד"ה סמן]

*וסבר יש קנין לנכרי דאינו פוטר לקמן בפ' ר' ישמעאל ר"מ וסבר יש קנין בספ"ק כו'

[ועי' היטב תוספות ב"ב סה. ד"ה הבולם]

שיטה מקובצת

א] מבפנים את חללה שאם חללה מחזקת מ' סאה [טהורה]: מבחוץ משלשלין כל השידה בתוך כלי גדול מלא מים ואם היא מעלת מן המים מ' סאה טהורה ואם לאו [טמאה]: ב] נמדד עמה ר' יוסי אומר אלו ואלו מודין כו' · קשה למורי הר"ד שמואל האיך אפשר דמודה ב"ש דעובי רגלים נמדדין (בהא) [עמה] הא אמר נמדדת מבפנים ומצא בפירושים ישנים במסכת שבת [דלר' יוסי] לא נחלקו ב"ש וב"ה: ג] ר"ש שזורי עיין שו"ת מהר"ם סי' א': ד] קסבר רוב עמי הארץ מעשרין הן והשאר נמחק: ה] קסבר אין קנין כו' וא"ת כיון דס"ל אין קנין אלמא ס"ל דמירוח העכו"ם פוטר דהדריש דגנך ולא דגן עכו"ם וא"כ אמאי לא א"ל קח מפירות שמירחו עכו"ם [דפטור] מדאורייתא וחייב מדרבנן כי האי וי"ל ולא דמי לתני כל כך כמו אלו ומייתי דת"נ תס"ל דלימא ליה קח מפירות שזרעו בעציץ שאינו נקוב דאינו חייב [אלא] מדרבנן ולא פריך מניה משום דלא דמי ת"נ אמרינן בפירות העכו"ם וא"ת אמאי לא א"ל יצבור גרנו לתוכו ולעשר מניה וביה כדאמרי' לעיל וי"ל [דאת"נ] אלא שלא היה רוצה להפריש עליו אלא כשיעור הטבל שהיה מעורב ואם היה צובר גרנו לתוכו היה צריך להפריש מכל המעורב כאילו היה כולו [טבל גמור] ונמצא מפסיד לתרבות בתרומות ליתן לכהן: ו] כלי ואין מטלטלין מלא וריקם כשק ואין: ז] דרואין כאילו היה חלל משלים לכוריים: ח] למ"ד דלאו: ט] מדאורייתא דרוב ע"ה מעשרין הן וה"ל מן הפטור מדאורייתא הס"ד ואח"כ מה"ד ולימא ליה קח: י] בתר כמחצה: יא] מדאורייתא דקא בטל: יב] יתגאות (דף סו) שהן ותיבת פירוש נמחק: יג] רישא החרוב והחלב והגריסין בזמן שהן משקה מפתח הרי הן תחילה פי' דהוו משקה קרשו: יד] תיבות וסבר יש קנין לעכו"ם ואינו פוטר נמחק: טו] תנ"ע אי מירוח עיין ר"ש בסוף פ"ק ד[illegible] פרשיותיו: